

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobce: **R. Y.,**
nar.,
státní příslušnost: Ukrajina,
bytem v ČR: ,
zastoupen advokátkou Mgr. Zuzanou Kratěnovou,
sídlem Bělehradská 572/63, Praha 2,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační**
politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 6. 2021, č. j. OAM-345/ZA-ZA11-ZA04-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 6. 2021, č. j. OAM-345/ZA-ZA11-ZA04-2021, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo rozhodnuto, že se jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítá jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).
2. Žalobce je přesvědčen, že správní orgán nezjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Rozhodnutím žalovaný porušil základní pravidla pro výkon jeho činnosti uvedená v § 2 odst. 3, 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, (dále jen „správní řád“). Žalovaný žádost žalobce zamítl a uvedl, že důvodem podání žádosti žalobce je jeho snaha si žádostí legalizovat pobyt na území ČR poté, co neuspěl s žádostí o prodloužení platnosti tzv. pracovního víza. Dále žalovaný uvádí obecné odůvodnění, že žalobce přichází ze země, která je ze strany České republiky považována za bezpečnou zemi původu, přičemž žalobce neprokázal, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. Dle žalobce se žalovaný spokojil v jeho případě s obecnými závěry, které v podstatě aplikuje na všechny žadatele o mezinárodní ochranu bez bližšího odůvodnění týkajícího se daného konkrétního případu žalobce. Pokud se žalovaný odvolává na skutečnost, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu až po osmi měsících od svého příjezdu do ČR, je jeho odůvodnění v tomto směru nedostatečné a nepřezkoumatelné. V důsledku vadného postupu nebylo ze strany žalovaného správně přezkoumáno, zda v případě žalobce nejsou dány důvody pro udělení mezinárodní ochrany, tím došlo k nezákonnému postupu žalovaného.
3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. V průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce je snaha legalizovat pobyt na území ČR poté, co neuspěl s žádostí o prodloužení platnosti tzv. pracovního víza. Žalovaný uvedené důvody pro udělení mezinárodní ochrany žalobci nepovažuje za azylově relevantní. Žalobce uvedl, že o mezinárodní ochranu v ČR žádá, jelikož mu skončilo vízum a myslel, že pomocí azylu se to vyřeší a on nebude muset odjet domů. On sám ani jeho zástupce neuvedli žádnou konkrétní skutečnost, která by svědčila o tom, že by žalobce měl být vystaven nějakému nebezpečí, navíc sám žalobce uvedl, že by mohl na Ukrajinu odjet. Ani sám žalovaný ve svém rozhodnutí nedošel k závěru, že by žalobci v jeho domovské zemi nějaké nebezpečí hrozilo, jak podrobně uvádí ve svém rozhodnutí. Institut mezinárodní ochrany nemůže sloužit k řešení pobytové otázky cizinců. Poskytnutí azylu je specifickým důvodem pro povolení pobytu na území ČR a nelze toto zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců tak, jak jsou upraveny zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (rozsudek NSS č. j. 5 Azs 37/2003 ze dne 22. 1. 2004).
4. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení a po zhodnocení uvedených skutečností dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
5. Dle § 16 odst. 2 zákona o azylu *jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.*
6. Dle § 16 odst. 3 zákona o azylu *jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí*

skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu brozí vážná újma podle § 14a.

7. Zákon o azylu u zjevně nedůvodných žádostí dle § 16 zákona o azylu počítá s aplikací tzv. konceptu bezpečných zemí (bezpečná země původu, bezpečná třetí země a evropsky bezpečná třetí země). Tyto pojmy jsou definovány v § 2 písm. k) zákona o azylu (bezpečná země původu), § 2 písm. l) zákona o azylu (bezpečná třetí země) a § 2 písm. m) zákona o azylu (evropsky bezpečná třetí země). Podle unijního práva je třeba, aby existoval seznam takových zemí. Tento seznam obsahuje vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců (dále jen „vyhláška“).
8. Žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 2 zákona o azylu, přičemž závěr o bezpečné zemi opřel o § 2 bod 24 vyhlášky, dle kterého se Ukrajina s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů považuje za bezpečnou zemi původu. Dále vycházel z Informace OAMP Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu ze dne 8. 8. 2020 a Informace MZV ČR č. j. 102763-6/2021-LPTP ze dne 22. 2. 2021. Na základě zjištěných skutečností žalovaný zamítl žádost žalobce jako zjevně nedůvodnou se závěrem, že žalobce neprokázal, že by nebylo možné vůči němu považovat Ukrajinu za bezpečnou zemi původu.
9. Soud se neztotožňuje s námitkou žalobce, že žalovaný v jeho případě měl uvést pouze obecné zdůvodnění, které má uvádět ve všech rozhodnutích. Žalobce žádné relevantní důvody, proč by se nemohl na Ukrajinu vrátit, nesdělil, naopak výslovně zmínil, že by odjet mohl. Žalovaný proto adekvátně k tomu poukázal na to, že Ukrajina je považována za bezpečnou zemi původu a nebyly zjištěny skutečnosti, proč by tomu tak být vůči žalobci nemělo. Z tvrzených důvodů žádosti žalobce jednoznačně plyne, že o mezinárodní ochranu požádal výhradně za účelem legalizace pobytu, který se mu nepodařilo prodloužit. V tomto ohledu je proto relevantní i poznámka žalovaného o tom, že žalobce o mezinárodní ochranu požádal nikoli bezprostředně po příjezdu do ČR, ale až po osmi měsících od něj. A že se lze domnívat, že žádost žalobce byla podána účelově. Žalovaný v souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu se žádostí meritorně nezabýval.
10. Přestože soud dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, (dále jen „s. ř. s.“) napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení posuzuje v mezích uplatněných žalobních bodů a vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, není takový postup bezvýjimečný a za určitých okolností může dojít k prolomení tohoto principu. Konkrétně jde o situaci, kdy je v souladu s čl. 10 Ústavy přímo aplikován čl. 2 a 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Dle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013 -46: *„je třeba pod úhlem mezinárodněprávní zásady ‚non-refoulement‘ vykládat tak, že stanoví závazek České republiky nevystavit žádnou osobu, jež podléhá její jurisdikci, újmě, která by spočívala v ohrožení života či vystavení mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, a to např. tím, že bude vyhoštěna či v důsledku jiných okolností donucena vycestovat do země, kde by jí taková újma hrozila.“*
11. Ve zde řešené věci je konkrétně třeba zohlednit, že v zemi původu žalobce došlo po vydání rozhodnutí k významné změně poměrů, kdy v zemi probíhá válečný konflikt, přičemž tato skutečnost je nesporná a obecně známá. Za aktuální situace na Ukrajině by mohl být návrat žalobce na Ukrajinu v rozporu se zásadou non-refoulement.

12. Žalovaný při svém rozhodování vycházel z uvedené vyhlášky a informací o zemi, které nemohly reflektovat současnou situaci v zemi, kde aktuálně probíhá válečný konflikt, který zasahuje celé území Ukrajiny. Za nynější situace je zjevné, že Ukrajinu za bezpečnou zemi považovat nelze.
13. K tomu soud odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 36/2022 – 31, ze dne 24. 3. 2022, v němž uvedl: *„Při soudním přezkumu se přitom soud k námitce neaplikovatelnosti § 16 odst. 2 zákona o azylu zabývá kromě existence vyvratitelné domněnky, že pro daného žadatele země původu není bezpečná, také tím, zda daná země splňuje jednotlivá kritéria bezpečnosti, jak je vymezuje Příloha I procedurální směrnice a § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Zkoumá také, zda informace o zemi původu založené ve správním spisu dokládají, že tato země skutečně splňuje kritéria bezpečnosti. Dle všeobecně známých informací o změně bezpečnostní situace na Ukrajině je zřejmé, že v zemi dochází k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, a celé území Ukrajiny proto nadále nesplňuje jedno z kritérií bezpečnosti. Informace o zemi původu založené ve spise a pocházející z dubna a srpna 2020 z logiky věci (neboť napadené rozhodnutí i napadený rozsudek byly vydány před počátkem války, která zasáhla celé ukrajinské území) nemohou dokládat, že Ukrajina tato kritéria splňuje. Nemůže proto obstát teze, že Ukrajina je bezpečnou zemí původu (k tomu obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 - 31). Nic na tom nemění ani skutečnost, že její území se s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů nachází na seznamu bezpečných zemí původu stanovených ve vyhlášce č. 328/2015 Sb. Je na žalovaném, aby vyhlášku novelizoval. Ostatně čl. 37 odst. 2 procedurální směrnice ukládá členským státům zajistit pravidelný přezkum situace ve třetích zemích označených jako bezpečné (a § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví, že žalovaný je povinen přezkoumat seznamy zemí stanovené vyhláškou nejméně jedenkrát v kalendářním roce).*
14. *S ohledem na změnu bezpečnostní situace, která je všeobecně známou skutečností, a ke které soud přihlédl, přestože nastala až po vydání rozsudku krajského soudu, neboť stěžovatelčin nucený návrat do země původu by mohl být v rozporu se zásadou non-refoulement, bude nyní povinností žalovaného, aby se žádostí stěžovatelky meritorně zabýval. Není tedy nadále na místě, aby postupoval podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť Ukrajinu již nelze považovat za bezpečnou zemi původu. Nejvyšší správní soud nepředjímá, jak žalovaný žádost meritorně posoudí, přestože existence důvodných obav z hrozby vážné újmy v podobě vážného ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu odůvodňuje (při splnění dalších podmínek) udělení doplňkové ochrany podle § 14a ve spojení s § 14a odst. 2 zákona o azylu.“*
15. Soud tak má za to, že návrat žalobce by mohl být v rozporu s mezinárodními závazky, konkrétně zásadou non - refoulement. Nyní proto bude povinností žalovaného, aby se žádostí žalobce zabýval meritorně ve smyslu výše uvedeného.
16. Soud z důvodů shora uvedených napadené rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. z důvodu, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění, a věc podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil žalovanému k dalšímu řízení, kdy žalovaný je vázán výše vysloveným názorem soudu.
17. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., žalobce byl úspěšný, soud mu přesto náhradu nákladů nepřiznal, neboť úspěch žalobce je dán výhradně změnou okolností v zemi původu žalobce, kterou nemohl on ani žalovaný předvídat.

V tomto smyslu si soud dovoluje odkázat na závěry Nejvyššího správního soudu uvedené v jeho rozhodnutí ze dne 28. 4. 2022, č. j. 8 Azs 343/2021-31, ve kterém soud uvedl, že: „V případě, že Nejvyšší správní soud zruší rozsudek krajského (městského) soudu a současně zruší i rozhodnutí správního orgánu dle § 110 odst. 2 s. ř. s., je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí městského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Při rozhodování o náhradě nákladů řízení vychází soudní řád správní z celkového úspěchu ve věci (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Z tohoto hlediska byl úspěšný stěžovatel. Soud nicméně v souladu se svou předchozí judikaturou v obdobných věcech (viz např. výše již citované rozsudky sp. zn. 8 Azs 55/2022 a sp. zn. 1 Azs 36/2022) rozhodl o nepřiznání náhrady nákladů řízení stěžovateli podle § 60 odst. 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. Zvážil přitom, že stěžovatel je v řízení o kasační stížnosti procesně úspěšný toliko z důvodu změny bezpečnostní situace na Ukrajině, kterou nemohli předvídat žalovaný ani městský soud.“ Žalovanému náhrada nákladů nenáleží.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Pokud svým významem kasační stížnost podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 3. 6. 2022

Mgr. Kamil Tojner v. r.
soudce